

ПЛАНУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Досліджено особливості планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Подано алгоритм процесу планування зовнішньоекономічної діяльності, а також класифікацію цілей зовнішньоекономічної діяльності, які можна використовувати в процесі планування виходу на нові закордонні ринки.

Аннотация. Исследованы особенности планирования внешнеэкономической деятельности предприятия. Представлены алгоритм процесса планирования внешнеэкономической деятельности, а также классификация целей внешнеэкономической деятельности, которые можно использовать при планировании выхода на новые зарубежные рынки.

Annotation. The features of planning the foreign economic activity of an enterprise are studied. The algorithm of the planning process and classification of purposes of international business activities are given in order to use them while planning the entering into foreign markets.

Ключові слова: планування зовнішньоекономічної діяльності, цілі зовнішньоекономічної діяльності підприємства, стратегічне, тактичне, оперативне планування, PEST-аналіз.

Планування виступає важливою складовою менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та її основною функцією. Сутність планування можна визначити як вміння передбачити мету підприємства, результати його діяльності і ресурси, потрібні для досягнення цієї мети. У сфері ЗЕД планування означає також вміння визначати мету ЗЕД як складової частини загальної системи внутрішнього планування. Основна мета ЗЕД не повинна розходитися із загальною метою підприємства, повинна бути спрямована на їх успішне здійснення за рахунок зовнішніх факторів економічного зростання [1].

Залежно від ступеня невизначеності в плануванні, тимчасових орієнтацій ідей планування, меж планування тощо, у світовій практиці використовують різні типи планування ЗЕД. Наприклад, залежно від того, яку межу (період) часу охоплюють плани, складені на підприємстві, планування поділяється на три типи: довготривалі, середньотривалі, короткочасні. Довготривале планування охоплює довгі періоди часу – 10 – 25 років.

Тактичне планування як правило охоплює короткочасний і середньотривалий періоди від 0,5 до 2 років (зазвичай рік). Воно має справу з вирішенням того, як повинні бути розраховані ресурси підприємства для досягнення стратегічної мети.

Загалом від коректності та чіткості цілей ЗЕД залежать орієнтири та перспективи функціонування підприємства на міжнародному ринку. Слід розглянути детальніше, якими можуть бути цілі ЗЕД (таблиця).

Класифікація цілей ЗЕД підприємства

№ п/п	Групи цілей ЗЕД підприємства	Перелік цілей ЗЕД за кожною із груп
1	За видами суб'єктів ЗЕД	інвесторів; власників (підприємств); кредиторів; державних органів влади
2	За змістом	фінансово-економічні; технологічні; кадрові; виробничі; маркетингові; правові
3	За видами ЗЕД	експортної діяльності; імпоротної діяльності; руху капіталу; руху робочої сили; міжнародних фінансових (валютних) та розрахункових операцій; товарообмінних операцій; наукової, науково-технічної, науково-виробничої та навчальної діяльності
4	За рівнем важливості	ключові; допоміжні
5	За видами планування ЗЕД	стратегічні; тактичні; поточні; оперативні

Процес планування може бути виражений етапами, що графічно зображено на рисунку.

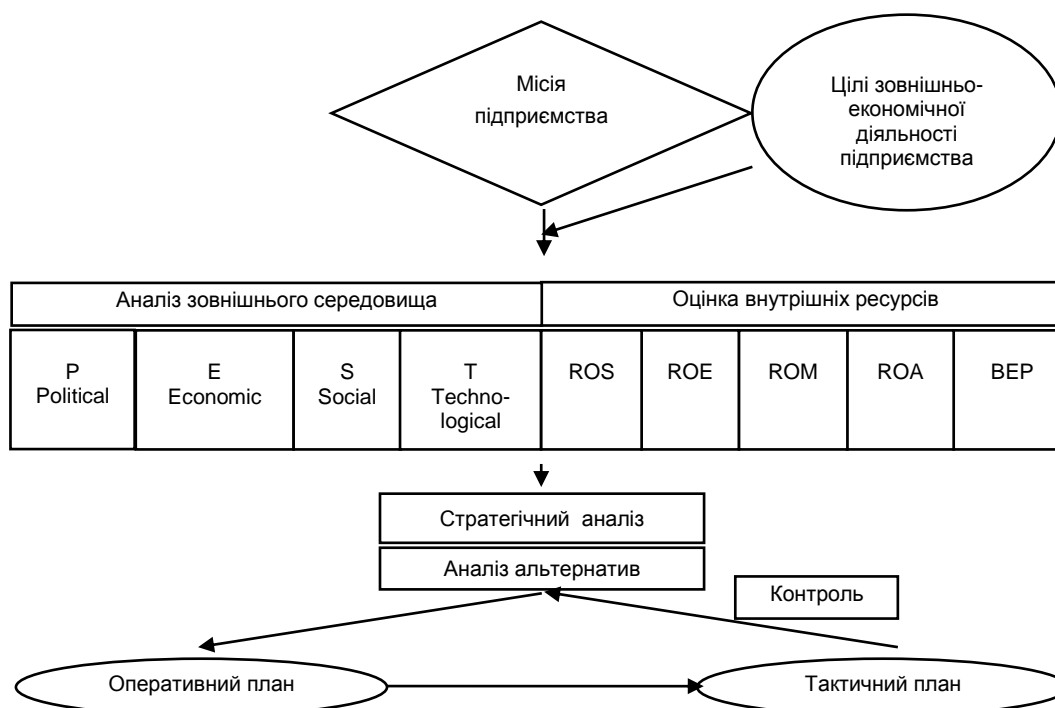

Рис. Процес планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства [1 – 3]

Процес планування може бути представлено такими етапами:

1. Визначення місії та комплексу завдань. Складання "дерева завдань".
2. Аналіз і оцінка внутрішнього та зовнішнього середовищ. Інколи даний етап передує етапу визначення завдань.
3. Стратегічний аналіз. Фірма порівнює завдання і результати дослідження факторів внутрішнього й зовнішнього середовищ, визначає розрив між ними, формує різноманітні варіанти стратегій.
4. Порівняння та визначення однієї з альтернативних стратегій, її розробка.
5. Готується остаточний стратегічний план діяльності фірми в галузі ЗЕД.
6. Середньотривале планування. Розроблення середньотривалих планів і програм.
7. На основі стратегічного та середньотривалого планування розробляються річні оперативні плани і проекти.
8. Контроль за виконанням рішень, втілених у планах. Цей етап не є стадією безпосереднього процесу планування, проте він має важливе значення для планування та реалізації стратегії ЗЕД підприємства, тому що дає можливість більш раннього виявлення можливого розриву між плановими показниками і фактичним виконанням та внесення відповідних корективів у цей процес. У цілому процес планування є нібито замкнутим циклом із прямим і зворотним зв'язком.

Виходячи з наведеного алгоритму процесу планування ЗЕД підприємства та координації його цілей у цій сфері, можливо розробити організаційно-економічний механізм управління ЗЕД, що становить напрям для подальших досліджень.

Наук. керівн. Возненко Н. І.

Література: 1. Кредісов А. І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посібн. / А. І. Кредісов ; за заг. ред. А. І. Кредісова. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : ВІРА-Р, 2002. – 552 с. 2. Кредісов А. І. Менеджмент: навчальні матеріали у схемах і формулах : навч. посібн. / А. І. Кредісов. – К., 2006. – 506 с. 3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посібн. / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. С. Власюк та ін. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.